

Yttrande från Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter: En EU-handlingsplan

COM(2014) 392 final

(2015/C 230/11)

Föredragande: Pedro Augusto ALMEIDA FREIRE

Den 16 juli 2014 beslutade Europeiska kommissionen att i enlighet med artikel 304 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt rådfråga Europeiska ekonomiska och sociala kommittén om

Meddelande från kommissionen till Europaparlamentet, rådet och Europeiska ekonomiska och sociala kommittén – Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter: En EU-handlingsplan

COM(2014) 392 final.

Facksektionen för inre marknaden, produktion och konsumtion, som svarat för kommitténs beredning av ärendet, antog sitt yttrande den 19 november 2014.

Vid sin 503:e plenarsession den 10 och 11 december 2014 (sammanträdet den 10 december) antog Europeiska ekonomiska och sociala kommittén följande yttrande med 144 röster för, 3 röster emot och 2 nedlagda röster.

1. Slutsatser och rekommendationer

1.1 EESK ställer sig bakom kommissionens allmänna strategi, som består i att anta

- en handlingsplan för att bekämpa intrång i de immateriella rättigheterna i Europeiska unionen; handlingsplanen omfattar en rad åtgärder som syftar till att inrikta EU:s politik för skydd av de immateriella rättigheterna på intrång som sker i kommersiell skala, i enlighet med "följ pengarna"-strategin, och
- en strategi för skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer, som syftar till att fastställa ett tillvägagångssätt på internationell nivå genom att undersöka den senaste utvecklingen och lägga fram lösningar för att förbättra kommissionens nuvarande handlingsmöjligheter, för att främja strängare normer för immateriella rättigheter i tredjeländer och för att slå ut handeln med förfälskade varor,

eftersom intrång i de immateriella rättigheterna är en global företeelse som därför måste behandlas med ett helhetsgrepp.

1.2 EESK ställer sig bakom handlingsplanens mål att bekämpa intrång i de immateriella rättigheterna i kommersiell skala, eftersom de inverkar menligt på investeringarna i innovation och skapandet av hållbara arbetstillfällen i EU och leder till att skatteintäkter går förlorade.

1.3 EESK noterar med intresse den allt viktigare roll som Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (BHIM) spelar för utarbetandet och stödjandet av kommissionens strategier för att främja och skydda de immateriella rättigheterna, bl.a. den flermålsstrategi som handlingsplanen omfattar.

1.4 EESK stöder kommissionens pragmatiska inställning att prioritera verktyg såsom "följ pengarna" och de berörda aktörernas medverkan.

1.5 EESK ställer sig bakom kommissionens flermålsstrategi, förutsatt att målens kvantitativa och kvalitativa aspekter definieras och beskrivs bättre. Vi välkomnar särskilt de informationskampanjer som genomförts av Europeiska observatoriet avseende intrång i immateriella rättigheter (nedan kallat "observatoriet") för att upplysa de unga⁽¹⁾, samt även domare och rättstillämpare, om konsekvenserna av intrång i de immateriella rättigheterna⁽²⁾.

⁽¹⁾ <https://oami.europa.eu/ohimportal/fr/web/observatory/news/-/action/view/1251336>

⁽²⁾ Seminariet **för domare om varumärkesförfälskning och penningtvätt den 16 och 17 oktober 2014** vid Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (BHIM), <https://oami.europa.eu/ohimportal/en/web/observatory/news/-/action/view/1574263> Se även EUT L 354, 28.12.2013, s. 73, och COM(2014) 144 final.

1.6 EESK välkomnar den uppmärksamhet som kommissionen ägnar de små och medelstora företagen för att underlätta deras tillgång till rättslig prövning, och stöder även det europeiska IPorta-projektet, ett system för stöd till små och medelstora företag⁽³⁾ som behandlar frågor om skydd av immateriella rättigheter och samordnar det nationella stödet.

1.7 EESK uppmanar kommissionen att se till att medlen för tillgång till och faktiskt skydd av de immateriella rättigheterna i Europa är tillgängliga, även ekonomiskt, för alla företag oavsett storlek.

1.8 Kommittén beklagar dock att kommissionens strategi begränsas till icke-rättsliga instrument, utan att ens ta upp frågan om det skulle vara lämpligt att utvärdera de gällande rättsliga instrumenten och om de behöver ses över. I detta sammanhang betonar EESK att kommissionen hade kunnat vara ambitiösare och även beakta denna aspekt.

1.9 Kommittén har invändningar mot den roll som kommissionen verkar ge genomförandet av frivilliga system, frivilliga samförståndsavtal och god praxis på ett område där förfalskning och piratkopiering är ett problem.

2. Allmänna kommentarer

2.1 EU-handlingsplanen "Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter" omfattar tio särskilda åtgärder för att åstadkomma en ny politik som består i att skapa och utnyttja verktyg för att motverka i synnerhet verksamhet som innebär intrång i de immateriella rättigheterna i kommersiell skala. Denna verksamhet orsakar störst skada och utgör en betydande utmaning för EU eftersom den inverkar menligt på investeringarna i innovation och skapandet av hållbara arbetstillfällen och leder till att skatteintäkter går förlorade.

2.2 Dessa nya verktyg, som för tillfället är icke-rättsliga, omfattar en rad åtgärder som bygger på "följ pengarna"-strategin, som syftar till att hindra dem som gör intrång i kommersiell skala från att få tillgång till möjligheter att marknadsföra och distribuera förfalskade varor samt till att beröva dem deras inkomster.

2.3 EU-handlingsplanen "Mot ett förnyat samförstånd om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter" i det kommissionsmeddelande som behandlas i detta yttrande och strategin för skydd och säkerställande av immateriella rättigheter i tredjeländer har samma mål:

- i) Att använda alla medel för att effektivt avskräcka och förhindra införsel och spridning av förfalskade produkter från tredjeländer på den inre marknaden.
- ii) Att stimulera investeringar, tillväxt och sysselsättning i de sektorer som är beroende av immateriella rättigheter och som är centrala för våra ekonomier.

2.4 Att genom debatter och informationskampanjer göra konsumenterna och producenterna mer medvetna om konsekvenserna av intrång i de immateriella rättigheterna är också en viktig del i detta arbete.

2.5 På europeisk nivå kommer åtgärderna att genomföras av kommissionen, i förekommande fall i samarbete med Byrån för harmonisering inom den inre marknaden (BHIM), som sedan juni 2012 hyser observatoriet⁽⁴⁾. En studie som observatoriet offentliggjorde den 25 november 2013⁽⁵⁾ visade på bristande kunskaper, särskilt bland yngre respondenter, om hur stora konsekvenserna av intrång i immateriella rättigheter kan vara för bevarandet och skapandet av immaterialrättsbaserade arbetstillfällen. Studien visade också att unga människor upplevde att immaterialrättens infrastruktur huvudsakligen gynnade stora företag.

2.6 Kommissionen har därför valt en flermålsstrategi med hänsyn tagen till analysen av skälen till att förfalskningar är alltmer eftersökta av den "digitala generationen". Som en del av denna strategi ska observatoriet utarbeta kommunikationsverktyg för att göra EU-medborgarna medvetna om konsekvenserna av intrång i de immateriella rättigheterna, särskilt för sysselsättningen och ekonomin.

⁽³⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/ipr/what-are-iprs/index_en.htm

⁽⁴⁾ Förordning (EU) nr 386/2012 av den 19 april 2012 anförtror BHIM olika uppgifter som syftar till att underlätta och stödja de nationella myndigheternas, den privata sektorns och EU-institutionernas åtgärder i kampen mot intrång i immateriella rättigheter. Dessa uppgifter omfattar inte deltagande i enskilda insatser eller utredningar som utförs av de nationella myndigheterna, och inte heller frågor som omfattas av avdelning V i tredje delen av fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (t.ex. straffrättsligt och polisiärt samarbete).

⁽⁵⁾ Se oami.europa.eu. Studien byggde på en litteraturgenomgång, en kvalitativ undersökning med 250 människor mellan 15 och 65 år samt en kvantitativ del där över 26 000 människor uttryckte sina åsikter via telefonintervjuer.

3. Särskilda kommentarer

3.1 Kommissionen lämnar för tillfället inga närmare uppgifter om åtgärdernas innehåll, men försäkrar att man kommer att genomföra ett samråd om de icke-rättsliga instrumenten, bl.a. "följ pengarna"-strategin, som syftar till att beröva dem som gör intrång i kommersiell skala möjligheter att marknadsföra och distribuera förfälskade varor samt till att beröva dem deras inkomster. Dessa verktyg kommer att utarbetas på ett öppet och noggrant sätt för att säkerställa att de är effektiva i kampen mot kränkningar av immateriella rättigheter.

3.2 Strategin kommer att stödjas av samarbetsåtgärder mellan de europeiska myndigheterna samt diskussioner/förhandlingar med tredjeländer. Detta syftar bl.a. till att "använda alla medel för att effektivt avskräcka eller hindra införsel och spridning av produkter som kränker immaterialrätten på marknader" i EU och i tredjeländer.

3.3 Dessa "icke-rättsliga" verktyg kommer att bygga på aktörernas goda vilja, och således kommer inga nya rättsliga instrument att användas. Däremot kommer verktygen att stödja sig på befintliga rättsliga instrument. Fördelen med dessa framförhandlade lösningar är att de kan genomföras snabbt. Dessa förebyggande åtgärder kommer att göra det möjligt att förbättra effektiviteten i den rättsliga prövningen inför tvistemålsdomstolar. Detta mål kommer enbart att kunna uppnås om åtgärderna utarbetas på ett öppet sätt och om de berörda allmänintressena också beaktas.

3.4 EESK konstaterar att denna begränsade strategi för självreglering, i form av "frivilliga avtal" eller "god praxis", inte kan ersätta lagstiftningsåtgärder på områden som bör regleras med hjälp av en effektiv lagstiftning.

4. Begreppet "kommersiell skala"

4.1 Begreppet "kommersiell skala", som avser de åtgärder som anges i kommissionens handlingsplan, är betydligt vidare än man skulle kunna tro. Handlingsplanen är tämligen kortfattad i detta avseende, men EESK konstaterar att begreppet redan förekommer i EU:s regelverk och att det gör det möjligt att förstärka intensiteten i förelägganden och civilrättsliga påföljder.

4.2 EESK betonar att "kommersiell skala" kan avse verksamhet som inte nödvändigtvis bedrivs i "kommersiellt syfte".

4.3 Begreppet förekommer i direktiv 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter⁽⁶⁾ och utgör grunden för tillgripandet av vissa civilrättsliga åtgärder. Till exempel ger kriteriet "kommersiell skala" den nationella domstolen rätt att besluta om säkerhetsåtgärder, t.ex. att belägga fast och rörlig egendom som tillhör den påstådda intrångsgöraren med kvarstad, innefattande en möjlighet att frysa dennes bankkonton och andra tillgångar (artikel 9.2 i direktivet). I vissa medlemsstater används detta kriterium även för åläggande av straffrättsliga påföljder, trots att detta inte omfattas av EU:s regelverk.

4.4 I andra EU-rättsliga instrument används begrepp som liknar "kommersiell skala", t.ex. hänvisas det i direktiv 2001/29/EG om harmonisering av vissa aspekter av upphovsrätt och närstående rättigheter i informationssamhället⁽⁷⁾ till begreppen "kommersiell natur", "kommersiellt intresse", "direkt eller indirekt ekonomisk eller kommersiell vinning" och "kommersiell användning".

I artikel 13 a (Begränsning i rättigheter knutna till mönsterrätten) i direktiv 98/71/EG av den 13 oktober 1998 om mönsterskydd⁽⁸⁾ föreskrivs följande: "De rättigheter som är knutna till mönsterrätten vid registrering skall inte utövas vad gäller handlingar som företas privat och utan vinstsyfte".

4.5 Slutsatsen är alltså att domstolarna måste göra en bedömning i varje enskilt fall, vilket riskerar att skapa en inkonsekvent, olämplig och därför osäker rättspraxis.

4.6 Kommissionens avdelningar är medvetna om att begreppet är otydligt och att detta leder till rättslig osäkerhet, och har därför uppmanat observatoriet att samla in nationell rättspraxis om kränkningar av immateriella rättigheter i syfte att bl.a. finslipa begreppet. Efter en uppmaning att anmäla intresse som riktades till universitetsvärlden förra sommaren för att analysera immaterialrättens ekonomiska begrepp anordnades dessutom en första ekonomisk workshop den 19 september 2014. Vid detta tillfälle diskuterade vissa specialister den praktiska användningen av begreppen "kommersiell skala" och "kommersiellt ändamål" i samband med intrång i immateriella rättigheter⁽⁹⁾ samt hur de kan förstås i ett ekonomiskt perspektiv.

⁽⁶⁾ Se EUT L 195, 16.6.2004, s. 16.

⁽⁷⁾ Se EUT L 167, 22.6.2001, s. 10.

⁽⁸⁾ Se EUT L 289, 28.10.1998, s. 28.

⁽⁹⁾ http://ec.europa.eu/internal_market/iprenforcement/docs/workshops/140919-workshop_en.pdf

4.7 Med tanke på hur viktig denna diskussion är skulle EESK vilja att kommissionens avdelningar analyserar denna fråga och delger de berörda parterna, inklusive det civila samhället, sina slutsatser.

5. "Följ pengarna"

5.1 Meddelandet är inriktat på såväl internet som fysiska distributionsnät. Det omfattar både digitala och andra produkter, eftersom kränkningar av immateriella rättigheter inverkar menligt på deras skapande, marknadsföring, distribution och användning. "Följ pengarna"-strategin går således ut på att avskräcka intrångsgörare från att bedriva olaglig handel med förfalskade varor.

5.2 Vid genomförandet av denna strategi kommer att man se till att alla relevanta aktörer i kedjan med stort mervärde vad gäller immateriella rättigheter vidtar nödvändiga föregripande åtgärder för att bevara sin konkurrenskraft på marknaden. Den gemensamma nämnanen på dessa marknader måste förbli innovation för att stimulera investeringar i kreativ och nyskapande verksamhet.

5.3 Detta torde öka förtroendet för de digitala marknaderna och möjliggöra distribution av konkurrenskraftiga produkter med stort mervärde vad gäller immateriella rättigheter samt tillväxt och utveckling på dessa marknader. Det mål som eftersträvas är en övergång från en politik för immateriella rättigheter som bygger på beivrande av och gottgörelse för kränkningar av de immateriella rättigheterna till ett mer förebyggande och inkluderande perspektiv som garanterar och erbjuder konsumenterna på den inre marknaden ett omfattande och varierat utbud av produkter med stort mervärde vad gäller immateriella rättigheter.

5.4 Kommissionen föreslår att den vartannat år ska offentliggöra en övervakningsrapport om genomförandet av denna politik. EESK kommer att insistera på att den första rapporten innehåller giltiga indikatorer och offentliggörs i god tid.

5.5 Att förstärka betaltjänsters säkerhet genom möjlighet till rättelse vid oavsiktligt köp av förfalskade varor skulle också stärka skyddet av konsumenterna och deras förtroende för den inre marknaden. Kommissionen tillkännager i detta sammanhang ett offentligt samråd om konsumentskyddssystemens inverkan på kampen mot kränkningar av de immateriella rättigheterna i kommersiell skala.

5.6 Med tanke på den nära kopplingen mellan kommissionens båda initiativ och "följ pengarna"-strategins betydelse, skulle EESK vilja att kommissionen inleder ett omfattande samråd om den avgörande frågan om konsumentskyddet på betaltjänstområdet och att den även utvidgar samrådet till att omfatta "följ pengarna"-strategin i allmänhet.

5.7 EESK uppmanar också kommissionen att samråda med de ekonomiska aktörerna för att ta del av deras erfarenheter när det gäller beaktandet av den vinst som intrångsgöraren gjort i bedömningen av skadestånd i förfalskningsärenden ⁽¹⁰⁾.

6. Små och medelstora företag

6.1 I vissa medlemsstater är frågan om immateriella rättigheter endast viktig för hälften av de små och medelstora företagen (54 %), eller så är immateriella rättigheter ett känt ämne (46 %), men det betraktas som kostsamt, komplext och långdraget. Detta är förvånande i en ekonomi som domineras av kunskap och där immateriella faktorer såsom kunnande, anseende, formgivning och image har blivit ytterst viktiga ⁽¹¹⁾.

6.2 Vissa sifferuppgifter visar dessutom att de små och medelstora företag som inkluderar immateriella rättigheter i sin utvecklingsstrategi når bättre ekonomiska resultat än andra. Sålunda har de 32 vinnarna i Frankrike av INPI-utmärkelsen (Institut de la propriété industrielle – institutet för industriell äganderätt) för innovation i kategorin "små och medelstora företag" skapat 614 arbetstillfällen sedan 2006, femfaldigat sin omsättning mellan 2006 och 2009 och fördubblat sin exportomsättning. Samtidigt har dessa företag förstärkt sina forsknings- och utvecklingsinsatser med en budgetökning på 65,6 % ⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ I t.ex. Frankrike finns principen redan (se lag nr 2014-315 av den 11 mars 2014, som är i kraft sedan den 14 mars 2014). Enligt artikel L615-7 i den franska lagen om immateriella rättigheter (Code de la propriété intellectuelle – CPI) i dess ändrade lydelse enligt artikel 2 i förutnämnda lag ska domstolen vid beräkningen av skadeståndet hädanefter specifikt beakta de negativa ekonomiska konsekvenserna, den ideella skadan och den vinst som intrångsgöraren har gjort, inbegripet besparingar i fråga om immateriella, materiella och säljfrämjande investeringar. Det tycks dock vara svårt att tillämpa den, ofta p.g.a. att det är svårt att bevisa vilken vinst som intrångsgöraren har gjort.

⁽¹¹⁾ <http://www.picarre.be/assets/Documents/Rapport-PIPICARR-tlchargeable3.pdf>

⁽¹²⁾ <http://www.journaldunet.com/economie/magazine/propriete-industrielle.shtml>

6.3 EESK stöder därför kommissionens strategi som syftar till att förbättra de små och medelstora företagens tillgång till rättslig prövning i allmänhet ⁽¹³⁾, och särskilt vid tvister som rör immateriella rättigheter. De ekonomiska kostnaderna och de rättsliga förfarandenas komplexitet avskräcker nämligen ofta innovativa små och medelstora företag från att hävda sina immateriella rättigheter, även sådana som följer av viktiga patent.

6.4 Den ekonomiska kostnaden är en avgörande faktor för att de europeiska företagen ska investera i innovation. Således måste skyddet av immateriell egendom samt förlängning av immateriella rättigheter och skyddet av dem vara ekonomiskt överkomliga. Det enhetliga patentet skulle i detta avseende kunna uppmuntra företag, inklusive små och medelstora företag, unga företagare och nystartade företag, att skydda sina uppfinningar, förutsatt att kostnaderna för patenten är rimliga och inte oöverkomliga. Företagen bör också garanteras tillgång till rättslig prövning, inklusive till den enhetliga patentdomstolen, till en rimlig kostnad.

6.5 Små och medelstora företag måste även anta marknadsförings- eller distributionsstrategier, men många gör det inte på ett effektivt sätt eftersom de saknar den kompetens och den sakkunskap som krävs för att effektivt skydda och främja sina immateriella rättigheter, vilket med rätta understryks i kommissionens handlingsplan.

6.6 EESK stöder i detta sammanhang det europeiska IPorta-projektet, ett system för stöd ⁽¹⁴⁾ som behandlar frågor om skydd av immateriella rättigheter och samordnar det nationella stödet.

Bryssel den 10 december 2014.

Europeiska ekonomiska och sociala kommitténs
ordförande
Henri MALOSSE

⁽¹³⁾ Nyligen föreslog kommissionen stärkande och förbättring av det nuvarande europeiska småmålsförfarandet, vilket är ett enhetligt förfarande i medlemsstaterna (förordning (EG) nr 861/2007). Se EUT C 226, 16.7.2014, s. 43.

⁽¹⁴⁾ http://ec.europa.eu/enterprise/initiatives/ipr/what-are-iprs/index_en.htm